

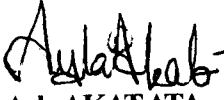

T.B.M.M.
HALKLARIN DEMOKRATİK PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Sayı : 120
Tarih : 14.05.2014.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

TPAO'nun küçültülmesi projesiyle tekrar gündeme taşındığı üzere; kamu kurumlarında yapılan özelleştirme ve taşeronlaşma uygulamalarının ve bunlarla beraber gelen güvencesiz istihdam modellerinin açığa çıkardığı toplumsal, ekonomik sorunların araştırılması, istihdam açısından ortaya çıkan olumsuz sonuçların tespit edilmesi ve bu sorunların ortadan kaldırılması için alınması gereken önlemlerin tespiti amacıyla Anayasa'nın 98'inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105'inci maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılması için gereğini arz ve teklif ederim.

Ayla AKAT ATA
Batman Milletvekili

GEREKÇE

Türkiye’de 12 Eylül 1980’den sonra 24 Ocak kararlarıyla özelleştirme politikaları sistematik olarak uygulanmaya başlamıştır. Geniş anlamıyla özelleştirme, kamusal üretim ve hizmetlerin özel sektöre devredilmesi ve devletin iktisadi faaliyetlerinin azaltılarak serbest piyasa koşullarına devredilmesi anlamına gelmektedir. Küresel kapitalizmin krizlerine bir çözüm bulmak amacıyla uygulanan özelleştirme politikası, eğitim, sağlık, enerji, haberleşme, ulaşım gibi en temel hakların ticari bir alan haline getirilmesi anlamını taşır.

Özelleştirmeyi meşrulaştırmak için kullanılan söylemler genel olarak hizmetlerin kalitesinin artacağı ve istihdamın yükseleceği yönündedir. Oysa, pratikte yaşananlar göstermektedir ki özelleştirilerek devletin sorumluluğu altında olmaktan çıkarılan pek çok hizmet yoksullar tarafından yararlanılamaz hale gelir ve istihdam da olumsuz etkilenir. Devlet kontrolündeki üretim faaliyetleri yoksullar, emekçiler, işçilerin koşulları hesaba katılmadan işleyen serbest piyasa ekonomisinin prensiplerine bırakıldığı durumda sosyal devlet anlayışı terk edilmekte ve sosyal eşitsizlik kaçınılmaz olarak artmaktadır.

Dünya örneklerinde olduğu gibi Türkiye’de de, iddia edilenin aksine özelleştirme istihdam oranını da olumsuz etkilemektedir. Elektrik Mühendisleri Odası tarafından açıklandığı üzere, özelleştirmeler sonucu Türkiye’de istihdam %13,8 oranında gerilemiş, özelleştirilen işyerlerinde işten atılma oranı %68,2, sendikasılaştırma oranıysa %72 düzeyinde olmuştur. Özelleştirmede uygulanan en yaygın istihdam modeli esnek istihdam olmaktadır. Esnek istihdam, işçilerin sosyal güvencelerinin ellerinden alındığı, kurala bağlı olmadan ve düşük ücretlerle çalıştıkları bir sisteme karşılık gelmektedir. Özelleştirmenin en fazla hız kazandığı dönem olan AKP iktidarı boyunca, daha önce ücret ve sosyal haklar açısından görece daha iyi bir pozisyonda bulunan kamu çalışanlarının kazanımları ellerinden alınmıştır. Özelleştirilen kurumlarda taşeron yöntemiyle sigortasız işçiler çalıştırılmakta, sosyal güvence olgusu parçalanmakta ve yoksulluk oranındaki artıştan katliama dönüşen iş cinayetlerine kadar pek çok alanda tahribat yaşanmaktadır.

Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı (TPAO)’nın özelleştirilerek küçültülmek istenmesi kamu kurumlarının özel sektöre devredilmesiyle ortaya çıkan sorunları bir kez daha gündeme taşımıştır. 1980’lerin neo-liberal ekonomi politikalarıyla paralel bir şekilde TPAO da o dönemde kendi örgütlü ve kadrolu işçileriyle çalışan entegre bir kamu kurumu olmaktan çıkarılmış, bünyesindeki birimler teker teker ayrılarak özel şirketlere devrilmiştir. Şu anda ise Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı ile TPAO Genel Müdürlüğü işbirliğiyle hazırlanmış olan proje ile, TPAO içindeki üç birim servis şirketlerine devredilmek istenmektedir. Bu durumda bu birimlerde yapılan işler hizmet alımı ya da taşeronlaşma yoluyla özel sektörden temin edilecek, bu birimlerde çalışmakta olan yaklaşık 1000 kadrolu işçi ise güvencelerini kaybedecektir. TPAO’nun küçülmesi hem istihdamı düşürecek, hem de taşeronlaşmayı artırarak güvencesiz ve esnek çalıştırılan işçilerin sayısını artıracaktır.

Özelleştirmelerin bir başka ayağı ise taşeron şirketler aracılığıyla kurlsız olarak çalıştırılan işçilerin her türlü güvence ve haktan yoksun olmasıdır. 13 Mayıs’ta Soma’daki kömür madeninde gerçekleşen ve yüzlerce maden işçisinin ölümüyle sonuçlanan işçi katliamı da işçilerin yaşamlarını özel sektörün insafına terk eden anlayışın ürünüdür. Kamunun ortak malı olan madenlerin arama ve işlete hakkının özel şirketlere devredilmesi, işçilerin ucuz işgücü olarak görülmesi ve hiçbir kurala tabi olmadan çalıştırılmaları anlamına gelir. Yıllarca kamu eliyle üretim yapılan bu sahalar özel sektöre devredildikten sonra iş cinayetlerinde büyük bir artış olduğu bilinmektedir. Serbest piyasanın kar hedefiyle çalışan bu kurumlar işçi sağlığı ve iş güvenliğini fazladan masraf sayarak yok saymakta ve çok az ücret karşısında maksimum üretimi hedeflemektedir. Söz konusu işyerlerinde çok yaygın görülen tablo hiçbir denetim olmaksızın, yasayla belirlenen saatlerin üzerine çıkarak, çocuk işçi çalıştırılarak ve iş güvenliği tedbirleri ihmal edilerek işçilerin modern köle mantığıyla çalıştırılmasıdır.

Devletin kamu hizmetlerine dair sorumluluğunu özel sektöre devrederek, temel hizmet alanlarının özel şirketler aracılığıyla ticari faaliyetler şeklinde gerçekleştirilmesinin Türkiye’deki istihdam üzerindeki etkisinin ve ekonomik ve sosyal alanda hangi sonuçları doğurduğunun araştırılarak özelleştirme sonucu ortaya çıkan güvencesiz ve esnek istihdam modellerinin ortadan kaldırılması için hangi düzenlemelerin yapılması gerektiğinin tespiti amacıyla bir Meclis Araştırması açılmasını talep etmekteyim.

1. Pervin BULDAN
HDP Iğdır Milletvekili

3. Sırrı SAKIK
BDP Muş Milletvekili

5. Halil AKSOY
HDP Ağrı Milletvekili

7. Hasip KAPLAN
HDP Şırnak Milletvekili

9. Emine AYNA
HDP Diyarbakır Milletvekili

11. Altan TAN
HDP Diyarbakır Milletvekili

13. Esat CANAN
HDP Hakkari milletvekili

15. A. Levent TÜZEL
HDP İstanbul Milletvekili

17. Erol DORA
HDP Mardin milletvekili

2. İdris BALUKEN
HDP Bingöl Milletvekili

4. Murat BOZLAK
HDP Adana Milletvekili

8. Hüsamettin ZENDERLİOĞLU
HDP Bitlis Milletvekili

10. Nursel AYDOĞAN
HDP Diyarbakır Milletvekili

12. Adil ZOZANI
HDP Hakkari milletvekili

14. Sırrı Süreyya ÖNDER
HDP İstanbul Milletvekili

16. Mülkiye BİRTANE
HDP Kars milletvekili

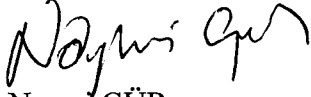
18. Leyla ZANA
Diyarbakır Milletvekili

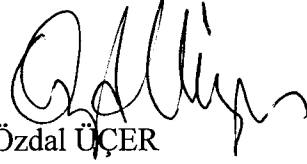
19. Demir ÇELİK
HDP Muş Milletvekili

20. İbrahim BİNİCİ
HDP Şanlıurfa Milletvekili

21. Nazım GÜR
HDP Van Milletvekili

22. Özdal ÜÇER
HDP Van Milletvekili

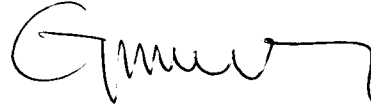
23. Bengi YILDIZ
HDP Batman Milletvekili

24. İbrahim AYHAN
HDP Şanlıurfa Milletvekili

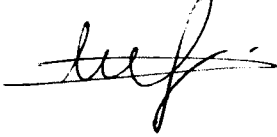

25. Selma IRMAK
HDP Şırnak Milletvekili

26. Gülser YILDIRIM
HDP Mardin Milletvekili

27. Aysel TUĞLUK
Van Milletvekili

28. Kemal AKTAŞ
Van Milletvekili

29. Faysal SARIYILDIZ
Şırnak Milletvekili

